

Indrapam 5.8.80.

403.

Koravsts

Londonas Ārģē

1980.g. 10.g. (1741. nr.)

VAI MŪSU BAUSLĪBA PAREIZA?

Piezīmes par jauno bībeles tulkojumu.

Tie trimdas latvieši, kas sevi var pieskaitīt visvecākajai paaudzei, ir dabūjuši iet skolās, kurās ticības mācībai bija atvēlētas daudzas nedēļas stundas. Reliģijas mācībā viņi dabūja ļoti pamatīgi iepazīties ar notikumiem, kas notēloti bībelē - un kā vecajā, tā jaunajā derībā. Kristīgās ticības pamatmācības bija koncentrētas katechismā, ko tā laika skolnieki tad arī izmācījās piinīgi no galvas. Bauslības augsto un cēlo mācību apšaubīt nevarēja nākt ne prātā, un tas pats ir arī mūsu dienās, ja augstu vērtē reliģiskos un ētiskos principus.

Bet vai varētu notikt, ka svēto bausļu teksti būtu jāpār-labo? Šāds jautājums radies mūsu dienās, pēc tam, kad Palestīnā uzieti vecās derības teksti kādā agrāku laiku versijā. Kā dažkārt periodikā bijis jau lasāms, tos nejauši uzgājis kāds arābu (vai beduīnu) zēns, ielīdis kādā alā, kas ir Nāves jūras senākā, stāvā krasta sienā. Pārsitis tur uzietu vecu podu resp. krūku, viņš tanī ieraudzījis kādas ādas sloksnes. Dažus to gabalus viņš izmantojis, uztaisīdams sev zandales, bet dažus citus parādījis kādiem vecākiem ļaudīm. Kad atklājies, ka uz ādas gabaliem ir seni ebrēju raksti, vecderības teksti, ārkārtīgi vērtīgi, sākusies sistēmātiska minētās kraujas alu pētīšana. Iznākumā uziets liels daudzums podu ar tamlīdzīgiem tekstiem uz ādas sloksnēm, un Izraēlas ebrēji centušies it visus tos atpirkt. Maksas, jādomā, bijušas tik augstas, ka to apmēri joprojām netiek izpausti.

Šo svēto tekstu glabāšanai ebrēji Jeruzalēmē tagad uz-cēlušī veselu mūzeju, pie tam neparastā izskatā - tādas (zināms, ļoti lielas) krūkas izskatā, kādās vecie raksti daudzus gadu simtepus glabājušies. Šī savdabīgā celtne stāv netālu no Izraēlas parlamenta, bet tūristus, kas piedalās Jeruzalēmes apskates loka braucienos, uz turieni nevadā - aizbildinoties, ka kaut kādas neizlasāmas ādas strēmeles nav nekāda atrakcija atbraucējiem. Tā vietā viņus mēdz aiz-vest uz ebrēju ciešanu dokumentācijas mūzeju, kur tekstu, skaitļu un fotografiju klāsti, baigas nežēlības un necilvē-

403.

cības liecības, taisni satriec pat tādus ceļotājus, kam ziņas par līdzīgām asinspirtīm bijušas pazīstamas jau viņu dzimtenē.

Gar veco svēto rakstu izlasīšanu un izskaidrošanu, pēc ebrēju zinātnieku liecībām, pašreiz tiek strādāts, pie tam kā pašā Izraēlā, tā Amerikā. Varam sagaidīt, ka ne visai tālā nākotnē tie būs lasāmi publicējumos - gan ebrēju, gan tulkojumos kādās citās, ~~valodās~~, jādoma, vispirmām kārtām angļu.

Mūsu laikrakstos ir bijis lasāms, ka pašreiz tiek gatavots jauns bībeles tulkojums latviešu valodā. Tā kā pašas svēto rakstu pamatdomas taču paliek tās pašas, tad runa var būt tikai par valodiskās izteiksmes modernizēšanu. Protams, katra valoda ar laiku noveco. Cik ļoti stipri tas mūsu rakstu valodā noticis, katrs pats var redzēt, ieskatīdamies kaut vai mūsu svētās lūgšanas (tēvreizes) vecajos tekstos, skat., piemēram, faksimilu publicējumus "Archīva" 3. sējuma, 1972.g. (šo rindu autora straipsni "Latviešu 16.gs. rakstu pieminekļi attēlos").

Nāves jūras vecderības raksti, pēc ebrēju speciālistu spriedumiem, esot stipri senāki par vecākajiem mums pazīstamiem, tradicionāliem Mozus u.c. grāmatu tekstiem, tātad, varbūt, dažādos pārrakstījumos mazāk sagrozīti. Pašreiz vēl trūkst ziņu, vai ir konstatētas kādas lielākas atšķirības, it īpaši, vai tādas būtu tieši bausļu tekstos. Iespējams tas ir. Tādēļ vietā jautājums, vai pašreiz vajadzētu pūlēties veco derību vēlreiz par jaunu t u l k o t, ~~Var-~~ Varbūt varētu tikai par jaunu pārspiest to pašu tās tekstu, kas ir mūsu bībeles pēdējā izdevumā? Nav diez cik sen, kad tās izteiksmi pārlūkoja un dažā labā vietā laboja tāds teicams latviešu valodas speciālists kā nel. prof. E. Blese. Kādā sarunā viņš gan izteicās, ka ne visi viņa labojumi šķituši pieņemami vecāko mācītāju aprindām un ka dažu vietu, kas likusies pārāk radikāli moderna, esot labojuši atpakaļ agrākajā izteiksmē.

Vai Nāves jūras sakrālos tekstus patiesi drīkstētu dēvēt par "pirmbībeli" (resp. tās daļu), droša pamatojuma tam vēl trūkst. Īstā atbilde vēl tikai jāgaida.

Kārlis Draviņš

K. DRAVIŅŠ

Bīdvādērsv. 4 L, 8 fr.
S-222 28 Lund, Sweden

nenogaidot
jaunatīstos
tekstu publi-
cējumus.